

Uitdagingen en kansen in Mondiale Zending

Allereerst natuurlijk veel dank aan Paul Bendor-Samuel voor een zeer interessante visie op uitdagingen en kansen in Mondiale Zending.

Veel dank ook voor de uitnodiging om op zijn inleiding een reactie te geven. Ik doe dit als iemand die geen theoloog is, maar vanuit mijn persoonlijke leken ervaring,

- als vrouw die in Suriname is geboren en opgegroeid
- als coördinator bij SKIN, van 1994 tot 2002 was ik coördinator van Skin en ben blij dat de huidige coördinator, Anmar Hayali hier vanmiddag ook aanwezig is.
- op grond van mijn ervaringen, samen met mijn man als uitgezonden medewerker van Kerk in Actie in Latijns Amerika en tot zeer recent in Hong Kong.
- Natuurlijk spelen ook mij ervaringen als volksvertegenwoordiger in de Tweede kamer, namens het CDA een rol.

Ik vind de opbouw van de lezing van Paul Bendor Samuel erg goed en overzichtelijk: eerst een schets van de situatie in onze wereld vandaag de dag, dan wat de ontwikkelingen in de kerk zijn, om vervolgens te focussen op uitdagingen op gebied van zending. Ook de onderverdeling in trends en uitdagingen is overzichtelijk en ik denk ook dat hij een paar heel wezenlijke punten benoemt: Urbanisatie, diversiteit binnen de kerk...

Hij geeft een heel compleet beeld.

Ik zou er in alle bescheidenheid een paar punten aan toe willen voegen en nader belichten.

1. Geopolitieke ontwikkelingen
2. Omgekeerde zending
3. Machtsrelaties en zending.

1. Geopolitieke ontwikkelingen

Zowel in NL als internationaal zien we opkomend populisme. Dat gaat gepaard met verharding en polarisering in het politieke en algemene debat. Het lijkt wel of we als wereld te doen hebben met vrij onplezierig soort old boys network van het type Trump, Poetin, Xi Jinping, Bouterse en Bolsonaro. En al zijn ze politiek heel verschillend, wat ze met elkaar gemeen hebben is dat adagium: mijn land eerst.

Wat ze ook met elkaar gemeen hebben is dat ze allemaal, op hun eigen manier en in hun eigen context, religie misbruiken voor politiek gewin. Trump laat zich graag zegenen door *Evangelicals*, want hij rekent op hun steun, Bouterse zegt dat hij zijn politiek handelen baseert op het

Evangelie en ook Bolsonaro pretendeert dat zijn op uitsluiting gerichte uitspraken in het Evangelie geworteld zijn. Xi Jinping gebruikt de oude traditionele waarden uit Confucianisme om zijn steeds meer onderdrukkend beleid op nationaal niveau te rechtvaardigen.

En in eigen land beroepen Geert Wilders en Thierry Baudet zich bij herhaling op de Joods-Christelijke waarden die onder druk zouden staan door de komst van Moslim-migrantenen vergeten daarbij dat een van de belangrijkste van die Joods-Christelijke waarden de gastvrijheid is.

Ik vind dat de kerk zich niet moet laten misbruiken en stelling moet nemen. Dat is óók een vorm van zending: een tegengeluid laten horen. Duidelijk maken dat zij staat voor die Christelijke Waarden en voor "mensen eerst". Voor zeggenschap van mensen over hun eigen leven. Daar heeft de kerk in NL een goed voorbeeld van geven door de maandenlange kerkdienst in de Bethelkapel in Den Haag, waarin bijna 1000 predikanten voorgingen om zo de uitzetting van een Armeens gezin te voorkomen. Of je het er nu mee eens bent of niet: het was een succesvol, zichtbaar optreden van de kerk in de samenleving.

In een dergelijke gepolariseerde politieke omgeving zien we ook steeds meer mensen die op zoek zijn naar identiteit. Wij zien hier in NL hoe mensen zich bedreigd voelen in hun eigenheid door de komst van mensen met andere religies, gewoonten, manieren van kleden, eten, opvoeden. Deze mensen stellen vragen, ook bij tradities die, weer door de anderen, gezien worden als deel van Nederlandse identiteit. Ik zeg Zwarte Piet. En ik zeg verder niets.

We zien ook een samenleving die niet alleen op zoek is naar identiteit maar ook naar zingeving. Nu de kerk als instituut marginaal wordt (zoals Paul BS terecht constateert) gaan mensen op zoek naar zingeving elders. En het is goed te zien dat er door kerken op in wordt gegaan. Door, zoals hij ok zegt, de oude structuren veel meer los te laten en ruimte te geven aan nieuwe vormen van invulling van kerk zijn. Wandeldiensten, in plaats van op zondagochtend in een gebouw te gaan zitten. Of een BBQ met de buurt in plaats van een dienst. Kortom: juist in een politiek verhardende context moet de kerk zich veel krachtiger uitspreken. En zich niet laten misbruiken voor politieke doeleinden. Om mensen op zoek naar identiteit richting te geven en door *out of the box* te denken, als het gaat om het invullen van zingevingsvraagstukken.

2. Omgekeerde zending

Bij SKIN; GATE Gospel from Africa to EU

Opmerkelijk: het woord 'gospel' werd vervangen door 'gift', omdat men merkte dat spreken over de Gospel (from Africa) weerstand opriep.

Hiermee kom ik op een belangrijk punt. Paul Bendor-Samuel merkt terecht op dat de kerk internationaler is geworden. Maar is de kerk daarmee gelijkwaardiger geworden? Waar het hier om gaat is het gebrek aan partnerschappen. Daar kan alleen sprake van zijn als er werkelijk gelijkwaardigheid is. Helaas nog steeds niet. VB SKIN: migrantenchristenen worden vooral als exotisch gezien en dat heeft tot naar gevolg dat er geen gelijkwaardigheid is. Nog al te vaak zijn leden van migranten- of internationale kerken welkom in gevestigde kerken: om te zingen, te dansen en te koken, maar niet om te preken. Terwijl ze een wezenlijke bijdrage leveren aan juist de punten die ik eerder noemde als het gaat om nieuwe manier van zending bedrijven. Door *out of the box* te denken en samen aan de slag te gaan: zieken bezoeken of gevangenen. Vrouwen te empoweren en ondertussen daarmee zichtbaar maken in de samenleving waar je voor staat als kerk en dat vooral ook laten zien. Hier liggen grote kansen voor lokale, gevestigde kerken. Door partnerschappen te sluiten met migranten- of internationale kerken en samen te werken met de

ongeveer 1 miljoen migrantenchristenen. Vraag is wel: welke taal gebruik je daarbij? Op grond welke taal vond je elkaar? (denk aan het voorbeeld van *gospel* naar *gift*)

Paul spreekt van *richer integrated understanding of mission*, noemt ook cross cultural relations, maar ik mis hier het woord partnerschap. Daar moet het beginnen. En daarbij is de taal, die hij ook noemt van belang. Maar hoe vinden we die??

3. Hiermee kom ik mijn derde punt: machtsrelaties.

Als je lang in dienst van de zending op verschillende plekken in de wereld hebt gewoond, merk je dat er vanuit het westen, EU, VS, nog altijd gevoel van superioriteit heerst. Maar zeker wat het christelijk geloof betreft, is dat gevoel niet terecht. Eerder is EU het achtergebleven gebied aan het worden. Christendom groeit in Afrika, Latijns Amerika, in China. Terwijl mensen zich daar bekeren, en daarmee kiezen voor een leven soms afgesneden van hun familie omdat ze er voor kiezen eerste christenen in hun familie te zijn, moet je je hier in NL bijna verontschuldigen als je zegt dat je gelovig bent. Vanuit EU past ons dus wel enige bescheidenheid en dat roept de vraag op: wat betekent dit voor de manier waarop we naar zending kijken? Betrek hierbij de link die Paul Bendor Samuel legde tussen Christendom en etniciteit.

Bendor-Samuel zegt terecht dat de steeds meer marginale positie van de kerk in EU kansen biedt. **Ben ik met hem eens.** Hij geeft aan dat we een nieuwe taal moeten zoeken. Om in de missie van God deel te nemen, waar we ook zijn. **Ik juich dat toe.** Een taal voor missie die reflecteert dat het gaat om een holistische visie van de schift 's getuigenis van Gods missie waardoor we dieper in dit denken, deze visie en deze wereld getrokken kunnen worden. **Ik vind het prachtig.**

Maarhij zegt niet hoe we een dergelijke taal kunnen ontwikkelen.

Voor mij, in alle bescheidenheid, kan dat antwoord alleen gegeven vanuit kerk die werkelijk internationaal en inclusief opereert. Internationaal en inclusief, dus met openheid en oprechte interesse en dat, zusters en broeders, is iets wezenlijk anders dan tolerantie, van de zusters en broeders met andere identiteiten, uit andere contexten en culturen.

En dat begint met partnerschappen, op basis van gelijkwaardigheid.

We hebben ze nodig, omdat we zelf enerzijds marginaal geworden zijn, maar tegelijkertijd wel, in deze gepolariseerde en populistische wereld, als kerk een voortrekkersrol te spelen hebben, die misschien wel urgenter is dan ooit.

Daarom onderstreep ik wat Bendor-Samuel zegt: vindt die taal, want zending in de zin van het geven van richting wat betreft identiteit en zingeving is belangrijker dan ooit. En weet dat die taal alleen een internationale en inclusieve taal kan zijn, en dat we die pas kunnen vinden als we stat zijn controle (*strategy, speed and scale*) los te laten en de geest de ruimte geven om te waaien, waarheen hij wil om ons zeilschip vaart te geven.

Kathleen Ferrier